

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0421U102605

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 31-05-2021

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Осипенко Вікторія Юріївна

2. Osypenko Viktoriia Yu.

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: кандидат наук

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 04.00.01

Назва наукової спеціальності: Загальна та регіональна геологія

Галузь / галузі знань: Не застосовується

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Не застосовується

Дата захисту: 07-05-2021

Спеціальність за освітою: геохімія та мінералогія

Місце роботи здобувача: Київський національний університет імені Тараса Шевченка

Код за ЄДРПОУ: 02070944

Місцезнаходження: вул. Володимирська, буд. 60, м. Київ, 01033, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): Д 26.001.32

Повне найменування юридичної особи: Київський національний університет імені Тараса Шевченка

Код за ЄДРПОУ: 02070944

Місцезнаходження: вул. Володимирська, буд. 60, м. Київ, 01033, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Київський національний університет імені Тараса Шевченка

Код за ЄДРПОУ: 02070944

Місцезнаходження: вул. Володимирська, буд. 60, м. Київ, 01033, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації:

Коди тематичних рубрик: 38.21.17, 38.33

Тема дисертації:

1. Речовинний склад та умови утворення фенітових ореолів масивів нефелінвмісних порід Українського щита (на прикладі Проскурівського та інших подібних масивів)
2. Material composition and forming conditions of nepheline-bearing rocks fenitization halos within Ukrainian Shield (on the example of Proskurov and other similar massifs)

Реферат:

1. Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата геологічних наук за спеціальністю 04.00.01 «Загальна та регіональна геологія» – Київський національний університет імені Тараса Шевченка Міністерства освіти і науки України, Київ, 2021. Дисертаційна робота присвячена комплексному вивченню фенітового ореолу Проскурівського масиву (ПМ) лужних порід у порівнянні з Чернігівським карбонатитовим масивом (ЧКМ). Досліджено геологічну позицію, мінералого-петрографічні та геохімічні особливості порід, вміст елементів-домішок та ізотопний склад Sr апатитів із цих порід. Зміна мінерального складу вихідних порід ПМ (гранітоїдів та гранат-біотитових гнейсів) проявлена в зникненні реліктових мінеральних асоціацій та утворенні нових у фенітах. Поведінка хімічних елементів у процесі фенітизації порід рами ПМ проявлена у

зближенні композицій кінцевих продуктів фенітизації, що найкраще відображається поведінкою ($\text{Na}_2\text{O}+\text{K}_2\text{O}$) та P_2O_5 . Аналогічна картина проявлена для фенітизованих порід і фенітів ЧКМ. При цьому вмісти петрогенних компонентів у фенітах близькі для двох масивів, а вмісти мікроелементів (особливо REE, Nb) відрізняються: у фенітах ПМ вони на порядок нижчі, ніж у фенітах ЧКМ. Вперше для ПМ встановлено закономірні зміни в домішковому складі апатитів із порід його фенітового ореолу, які відповідають виділеним метасоматичним колонкам. Крім встановленої зональності, прослідковано конвергенцію складу новоутворених генерацій апатиту. Визначення ізотопного складу Sr апатиту із усіх виділених типів порід обох масивів свідчить про близький рівень їх глибинності, що додатково вказує на подібні умови формування лужних магм, із яких сформувались масиви, і, відповідно, флюїдів, що спричинили фенітизацію.

2. Thesis for a Candidate Degree in Geology: Speciality 04.00.01 – general and regional geology. – Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ministry of Education and Science of Ukraine, Kyiv, 2021. The dissertation is devoted to a comprehensive study of the fenite halo of the Proskurov massif (PM) of alkaline rocks in comparison with the Chernigovka carbonatite massif (ChCM). The geological position, mineralogical, petrographic and geochemical features of the rocks, the content of trace elements and the Sr isotopic composition of apatites from these rocks have been investigated. Changes in the material composition of PM fenites are manifested at the level of the mineral and chemical composition. At the level of mineral composition, the fenitization process consists in the disappearance of relict mineral associations of the original PM rocks (granitoids and garnet-biotite gneisses) and the formation of new ones in the final fenitization products. The behavior of chemical elements in the process of fenitization of the PM frame rocks is manifested in the convergence of the compositions of the end products of fenitization. This is best manifested in the behavior of alkalis ($\text{Na}_2\text{O}+\text{K}_2\text{O}$) and P_2O_5 . A similar picture is observed for fenitized rocks and fenites of the CCM. Moreover, the contents of these components are close for the two massifs, which is reflected in the quantitative ratios of rock-forming minerals. At the same time, the content of trace elements (especially indicator for alkaline rocks - REE, Nb, Sr, Zr, etc.) for fenites of the two massifs differ. Thus, the content of REE, Nb in PM fenites is an order of magnitude lower than in ChCM fenites. For the first time, regular changes in the impurity composition of apatites from the rocks of its fenite halo were established for the PM. These patterns testify to the geochemical zoning manifested at the mineral level, which corresponds to the distinguished metasomatic columns. For ChCM, such studies were carried out earlier, and in this work they were confirmed. In addition to the established zoning, the convergence of the compositions of the newly formed generations of apatite was also traced. Determination of the Sr isotopic composition of apatites from all identified rock types of both massifs indicates a similar level of their depth, which additionally indicates the similarity of the conditions for the formation of alkaline magmas, from which the massifs were formed, and, accordingly, the fluids that caused fenitization. The results of the dissertation work can be used to search for massifs and manifestations of alkaline rocks and carbonatites on the Ukrainian Shield and within other closed areas. The obtained analytical data can be used in future studies to assess the composition of the fluid that led to fenitization, the degree of its relationship with alkaline magmas, and develop modern ideas about the latter.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки:

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності:

Підсумки дослідження:

Публікації:

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації:

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Шнюков Сергій Євгенович
2. Shniukov Serhii Yevhenovych

Кваліфікація: д.геол.н., 04.00.02

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Сьомка Володимир Олексійович
2. Syomka Volodymyr Oleksiyovych

Кваліфікація: д.геол.н., 04.00.08

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Ремезова Олена Олександрівна

2. Remezova Olena O.

Кваліфікація: д. геол. н., 04.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Рецензенти

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Михайлов Володимир Альбертович

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Михайлов Володимир Альбертович

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Реєстратор

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Т.А.